Notă explicativă care însoțește consultarea publică referitoare la revizuirea Comunicării privind PIIEC

Scopul prezentei note este de a clarifica obiectivul și domeniul de aplicare al propunerii de revizuire a Comunicării Comisiei privind criteriile pentru analiza compatibilității cu piața internă a ajutorului de stat destinat să promoveze realizarea unor proiecte importante de interes european comun („Comunicarea privind PIIEC"). Aceasta însoțește consultarea publică referitoare la propunerea de comunicare revizuită privind PIIEC, care va dura 8 săptămâni.

Cetățenii, organizațiile, întreprinderile și autoritățile publice sunt invitate să își prezinte opiniile cu privire la propunerea Comisiei de comunicare revizuită privind PIIEC. Pe lângă consultare, se va organiza și o reuniune cu statele membre în vederea colectării de feedback cu privire la proiectul de comunicare privind PIIEC.

Părțile interesate sunt invitate să își prezinte observațiile în format electronic și ar trebui să indice în mod clar dacă răspunsul lor este confidențial. În acest caz, ar trebui furnizată și o versiune neconfidențială a răspunsului, care poate fi publicată pe site-ul DG Concurență. Datele de contact complete sunt furnizate pe pagina dedicată consultării publice.

1. Context

PIIEC pot reprezenta o contribuție importantă la realizarea obiectivelor strategice ale Uniunii, în special având în vedere efectele lor de propagare pozitive. PIIEC pot face posibilă reunirea statelor membre și a părților interesate din întreaga Uniune, astfel încât să se depășească disfuncționalitățile importante ale pieței sau deficiențele sistemice și provocările societale, care altfel nu ar putea fi abordate.

În Comunicarea privind PIIEC[1], adoptată pentru prima dată în 2014, Comisia stabilește condițiile în care ajutorul de stat pentru realizarea unor proiecte importante de interes european comun poate fi considerat compatibil cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din tratat.

În 2019, Comisia a lansat o evaluare a Comunicării privind PIIEC în contextul verificării adecvării[2] pachetului de modernizare a ajutoarelor de stat din 2012, pentru a evalua dacă normele erau încă adecvate scopului. Rezultatele au arătat că normele au funcționat în principiu bine, dar sunt necesare ajustări punctuale pentru perioada ulterioară.

La 11 decembrie 2019, Comisia a publicat Comunicarea privind Pactul verde european, care prezintă politicile de transformare a Europei în primul continent neutru din punct de vedere al emisiilor de dioxid de carbon până în 2050. Punerea în practică a Pactului verde european necesită acțiuni în toate sectoarele.

Mai mult decât atât, la 19 februarie 2020 a fost prezentată Strategia digitală europeană, care își propune să facă din transformarea digitală o oportunitate pentru cetățeni și întreprinderi, contribuind totodată la atingerea obiectivului ca Europa să devină neutră din punct de vedere climatic până în 2050.

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52014XC0620%2801%29&qid=1614069503907
[2] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_182

Această tranziție dublă către o economie verde și digitală necesită, de asemenea, alinierea normelor actuale privind ajutoarele de stat.

Comunicarea privind PIIEC urmează să expire la sfârșitul anului 2021[3]. Adoptarea noii Comunicări privind PIIEC este prevăzută pentru al doilea semestru al anului 2021.

2. Modificările propuse în proiectul de text al Comunicării privind PIIEC

Revizuirea Comunicării privind PIIEC se bazează în mare măsură pe rezultatele, dovezile și datele colectate în contextul evaluării Comunicării privind PIIEC, inclusiv pe o consultare specifică și pe consultarea publică referitoare la toate normele vizate de verificarea adecvării[4], în combinație cu experiența Comisiei rezultată din practica sa decizională, în special în trei decizii PIIEC privind cercetarea și inovarea (una privind microelectronica, aprobată în decembrie 2018, și două privind lanțul valoric al bateriilor, aprobate în decembrie 2019 și, respectiv, ianuarie 2021). În plus, comunicarea trebuie să fie actualizată pentru a ține seama de noile priorități importante în materie de politică, precum Pactul verde european și Strategia digitală.

Pe baza rezultatelor evaluării, Comunicarea privind PIIEC este considerată, în general, adecvată scopului. În special, aceasta s-a dovedit a fi un instrument adecvat pentru a facilita apariția unor proiecte transfrontaliere, integrate și colaborative importante în cadrul lanțurilor valorice strategice, care promovează interesul european comun.

În această privință, înlocuirea normelor sectoriale anterioare pentru evaluarea PIIEC cu orientări specifice și interdisciplinare pare să fi atins obiectivele în ceea ce privește clarificarea criteriilor de eligibilitate și de compatibilitate a ajutoarelor de stat pentru PIIEC și de sporire a previzibilității evaluării Comisiei.

Mai precis, proiectul de comunicare privind PIIEC, deși rămâne în mare măsură neschimbat în comparație cu comunicarea din 2014, este revizuit punându-se accentul pe următoarele domenii.

<u>Deschiderea și caracterul incluziv al PIIEC</u>

Se pare că cerințele de eligibilitate existente (de exemplu, numărul minim de state membre pentru ca un proiect să se califice drept PIIEC) și indicatorii pozitivi (de exemplu, deschiderea PIIEC) nu sunt suficienți pentru a se asigura că proiectarea PIIEC se desfășoară într-un mod pe deplin deschis și favorabil incluziunii.

Prin urmare, pare oportun să se crească ușor numărul minim de state membre participante, păstrând totodată posibilitatea de a avea mai puține state membre participante atunci când acest lucru este justificat de natura proiectului, și să se solicite ca toate statele membre interesate să aibă o șansă reală de a participa la un PIIEC emergent (a se vedea punctele 17 și 18 din proiectul de comunicare privind PIIEC).

[3] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1247
[4] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2044-Fitness-check-of-2012-State-aid-modernisation-package-railways-guidelines-and-short-term-export-credit-insurance/public-consultation

Rolul IMM-urilor

Deși mai multe IMM-uri au participat la cele trei PIIEC integrate în domeniile cercetării, dezvoltării și inovării, care au fost aprobate începând cu 2014, normele Comunicării privind PIIEC nu abordează, în sine, situația specifică a IMM-urilor.

Având în vedere rolul special pe care IMM-urile îl îndeplinesc în economia UE, este important ca acestea să poată participa la PIIEC și să beneficieze de ele. În plus, având în vedere că sumele mai mici ale ajutorului, de exemplu pentru IMM-uri, sunt, în principiu, mai puțin susceptibile de a denatura în mod nejustificat concurența, este oportun să se introducă un principiu explicit al evaluării proporționale (a se vedea punctul 5 din proiectul de comunicare privind PIIEC).

Mai mult decât atât, este, de asemenea, oportun ca întreprinderile mari care participă la PIIEC să fie încurajate să implice IMM-urile din diferite state membre în calitate de parteneri, astfel încât IMM-urile să poată beneficia într-o măsură din ce în ce mai mare de PIIEC [a se vedea punctul 22 litera (d) din proiectul de comunicare privind PIIEC].

Actualizarea priorităților și a strategiilor actuale ale UE

Actuala Comunicare privind PIIEC nu reflectă pe deplin evoluțiile recente ale politicilor UE, în special Pactul verde european, Strategia digitală și Strategia industrială/pentru IMM-uri.

Prin urmare, se consideră necesar să se introducă trimiteri la inițiative relevante mai recente (a se vedea punctele 4, 5 și 15 din proiectul de comunicare privind PIIEC).

În plus, este oportun să se recunoască în mod expres posibilitatea de a evalua, în cadrul Comunicării privind PIIEC, proiectele transfrontaliere mari din domeniul sănătății sau din domeniul digital de mare importanță pentru strategiile respective (a se vedea punctul 26 din proiectul de comunicare privind PIIEC).

Prevenirea efectelor negative ale ajutorului pentru PIIEC și asigurarea în continuare a proporționalității ajutorului

Pentru a consolida și mai mult caracterul european al PIIEC și pentru a asigura coerența cu politica de coeziune a UE, este oportun să se introducă dispoziții specifice pentru tratamentul condițiilor de transfer (a se vedea punctul 49 din proiectul de comunicare privind PIIEC).

Pentru a se asigura în continuare că ajutorul rămâne proporțional în cazul veniturilor nete suplimentare obținute de beneficiarii ajutorului ca urmare a proiectului care beneficiază de ajutor, este oportun să se introducă o dispoziție explicită privind posibilitatea Comisiei de a solicita mecanisme adecvate de recuperare (a se vedea punctul 37 din proiectul de comunicare privind PIIEC). De asemenea, este oportun să se solicite o cofinanțare substanțială din partea beneficiarului (a se vedea punctul 20 din proiectul de comunicare privind PIIEC).

Alte clarificări și actualizări

Ținând seama de solicitările de clarificare exprimate în cursul consultărilor desfășurate în cadrul verificării adecvării și având în vedere practica decizională, pare oportun să se actualizeze, să se revizuiască ușor sau să se restructureze unele dispoziții ale Comunicării privind PIIEC, în special în legătură cu: definiția „proiectului integrat” (a se vedea punctul 13 din proiectul de comunicare privind PIIEC); prezența unor disfuncționalități ale pieței sau a unor deficiențe sistemice ori a unor provocări societale (a se vedea punctul 16 din proiectul de comunicare privind PIIEC); definiția „primei utilizări

industriale” (a se vedea punctul 25 din proiectul de comunicare privind PIIEC); evaluarea scenariilor contrafactuale (a se vedea punctul 32 din proiectul de comunicare privind PIIEC); cumularea (a se vedea punctul 36 din proiectul de comunicare privind PIIEC); transparența (a se vedea punctele 50 și 51 din proiectul de comunicare privind PIIEC).